

Materská škola

Limbach
architekti . sk

Vstupná brána do sveta

Tradičný pravidelný rytmus sedlových striech rodinných domov vo vidieckych sídlach je v súčasnosti často nahrádzaný chaotickým rôznorodým usporiadaním nových domov rozdielnymi parametrami, hmotami, materiálmi a farbami. Novovznikajúce rezidenčné satelity v blízkosti Bratislavy vytvárajú pomerne rozsiahle monofunkčné územia bez základnej občianskej vybavenosti. Najčastejším problémom býva absencia materských škôl, prípadne nedostatočná kapacita existujúcich škôl /1/. Tlak zo strany obcí na investorov preto spočíva na požiadavke vybudovať v rámci nových obytných štvrtí aspoň malý objekt, ktorý by satureoval dané územie. Väčšinou však bývajú tieto školské zariadenia riešené len ako čisto utilitárne objekty spĺňajúce minimálne štandardy bez akejkoľvek pridanej hodnoty. Prípadne sa siahajú po modulárnych kontajnerových objektoch, ktoré síce predstavujú nízkonákladové riešenia, ale, žiaľ, často bez tvorivého prístupu, pričom aj modulárne objekty môžu prezentovať výborné architektonické počiny, ako je tomu napríklad v Slovinsku, Holandsku alebo v Anglicku.

Pozitívnym osviežením aktuálneho stavu školských zariadení na Slovensku je nová materská škola v Limbachu, ktorá tvorí priam vstupnú bránu do známej malokarpatskej vinohradníckej oblasti. Objekt je v priamom kontakte so svahom vinohradov a ponúka výhľad na panorámu mesta Pezinok.

Nedostatkom našich materských škôl je ich monofunkčnosť, uzavretosť a nedostatočné využívanie na mimoškolské aktivity.

Kompozíciou štyroch spriahnutých „domčekov“ autori reagovali nielen na vidiecky charakter danej oblasti, ale aj na symbol rodinného prostredia, ktoré má v deťoch vytvárať priateľský pocit pomáhajúci prekonávať bariéry pri prvom odlučovaní sa od rodičov. Tento dôležitý psychologický moment, ktorým deti prechádzajú, niektoré vzdorovito, iné pokojnejšie, môže byť výrazne ovplyvnený práve prostredím – fyzickým a sociálnym.

Koncept „domčekov“ je možné nájsť aj v tvorbe dánskeho ateliéru CEBRA na príklade dvoch realizácií školských zariadení v Dánsku (*Children's Home* v Kerteminde a škola *Sogaard SKUB* v Gentofte). Tento hmotovo-priestorový koncept má pomôcť deťom prekonať inštitucionálny pocit a nahradiť ho priateľskejším tradičným „domáckejším“ prostredím v podobe

be štruktúrovaných menších „domčekov“. Rôznorodá skladba objektov so sedlovou strechou má poskytovať variabilnejšie priestory – od individuálnych zákutí po otvorené spoločenské zóny. Priestor má podporovať sociálne interakcie, ale zároveň má poskytovať deťom aj akési útočisko – skrýšu. Podľa slov architektov ateliéru CEBRA: „Ak sa pozeráte na detské kresby... môžeme vidieť budovu so sedlovou strechou a komínom ako symbol domova... Tento motív vytvára hlavnú architektonickú DNA štruktúru, ktorá vyjadruje inklúziu, diverzitu a atmosféru bezpečnosti.“ /2/

V prípade materskej školy v Limbachu sa podarilo vytvoriť atmosféru pocitu domova a bezpečnosti, avšak sociálnu inklúziu a rešpektovanie diverzity ľudí (ich rôznorodých schopností, zdravotného znevýhodnenia a pod.) tento objekt dostatočne nezabezpečuje. Univerzálne navrhnuté bezbariérové prostredie, typické práve pre severské európske krajiny, tu absentuje. Všetky oddelenia pre deti sú totiž situované na poschodí, ktoré je spojené s prízemím dvoma schodiskami (vnútorným a vonkajším). Na prízemí sa nachádza priestranná jedáleň (slúžiaca ako multifunkčná sála) so zázemím a priestory pre zamestnancov. Multifunkčná sála je priamo prepojená s exteriérom a vďaka veľkým preskleným plochám vizuálne prechádza až k viničiam. Podobnosť s riešením dispozície rodinného domu je markantná najmä v tom, že je tu snaha rozdeliť prevádzku na zónu „spoločenskú“, umiestnenú na prízemí v kontakte s exteriérom, a na „súkromnú“ zónu jednotlivých oddelení na poschodí. Tento model „rodinnej škôlky“ situovanej v rodinnom dome sa momentálne pomerne frekventovane objavuje v okolí Bratislavy, predovšetkým v novovznikajúcich obytných zónach.

Pozitívnym osviežením aktuálneho stavu školských zariadení na Slovensku je nová materská škola v Limbachu, ktorá tvorí priam vstupnú bránu do známej malokarpatskej vinohradníckej oblasti.

Pôvodná predstava architektov o „ideálnej škôlke“ bola v podobe prízemného objektu pavilónového charakteru, kde by sa prelínal interiér s exteriérom. Avšak na výstavbu súkromnej materskej školy bol k dispozícii pomerne malý pozemok s rozlohou cca 900 m², v podstate ako na realizáciu väčšieho rodinného domu. Architekti museli na malom pozemku vytvoriť požadovanú kapacitu v rámci troch oddelení, ktoré by boli ekonomicky efektívne na prevádzku súkromnej škôlky. Presné výpočty a dimenzovanie priestoru tak, aby spĺňal prevádzkové

a hygienické požiadavky dané legislatívnymi predpismi, vyústil v potrebe vysunutia jedného oddelenia po-nad prístupovú komunikáciu do objektu. Uvedené riešenie zároveň umožnilo vytvoriť komfortný prekrytý vstup do objektu. Taktiež výškové členenie jednotlivých oddelení/domčekov vychádzalo z požiadaviek na kubatúru priestoru v spojitosti s kapacitou daných oddelení, čím vznikli priestrané vzdušné miestnosti s priznanou drevenou konštrukciou krovu.

V súčasnosti sa pri tvorbe materských škôl v zahraničí (napr. v Rakúsku) zdôrazňuje psychologický aspekt, najmä potreba súkromia/intimity aj v rámci hygienických priestorov. Žiaľ, na Slovensku sa podľa platnej legislatívy navrhujú spoločné toalety pre dievčatá a chlapcov len s malými deliacimi priečkami bez dverí. Vhodnejšie by však bolo vytvárať uzavreté záchodové kabíny s možnosťou vizuálnej kontroly (napr. presklenie vo výške očí dospelého človeka) tak, aby deti mali zabezpečený pocit súkromia.

Podobnosť s riešením dispozície rodinného domu je markantná najmä v tom, že je tu snaha rozdeliť prevádzku na zónu „spoločenskú“, umiestnenú na prízemí v kontakte s exteriérom, a na „súkromnú“ zónu jednotlivých oddelení na poschodí.

Ďalším nedostatkom našich materských škôl je ich monofunkčnosť, uzavretosť a nedostatočné využívanie na mimoškolské aktivity. Severský model školských zariadení predstavuje možnosť využitia školských objektov ako voľno-časového centra pre miestnu komunitu. Takéto komunitné centrum poskytuje rôznorodé aktivity pre deti a mládež či celé rodiny, vrátane seniorov. Samozrejmosťou je, že areál materských škôl je otvorený a prístupný pre všetkých občanov aj počas víkendov. Tento koncept je však uplatňovaný najmä pri verejných školských zariadeniach. Podľa Končekovej „sa ukazuje ako optimálne, aby sa školské zariadenia stavali ako ucelené celky, komunitné spoločenstvá, v ktorých je priestor nielen pre výchovno-vzdelávací proces, ale i mimoškolskú činnosť, oddych a získavanie sociálnych kontaktov.“ /1/ Tento aspekt je dôležitý nielen z dôvodu ekonomicky efektívneho využívania školských zariadení, ale aj z hľadiska vytvárania bližších sociálnych väzieb v novovznikajúcich obytných štvrtiach, v ktorých často absentuje pocit vzájomného susedského spolunažívania. Práve objekty materských škôl môžu tvoriť vstupnú bránu do života spoločnosti/komunity nielen pre deti, ale aj pre všetkých obyvateľov.

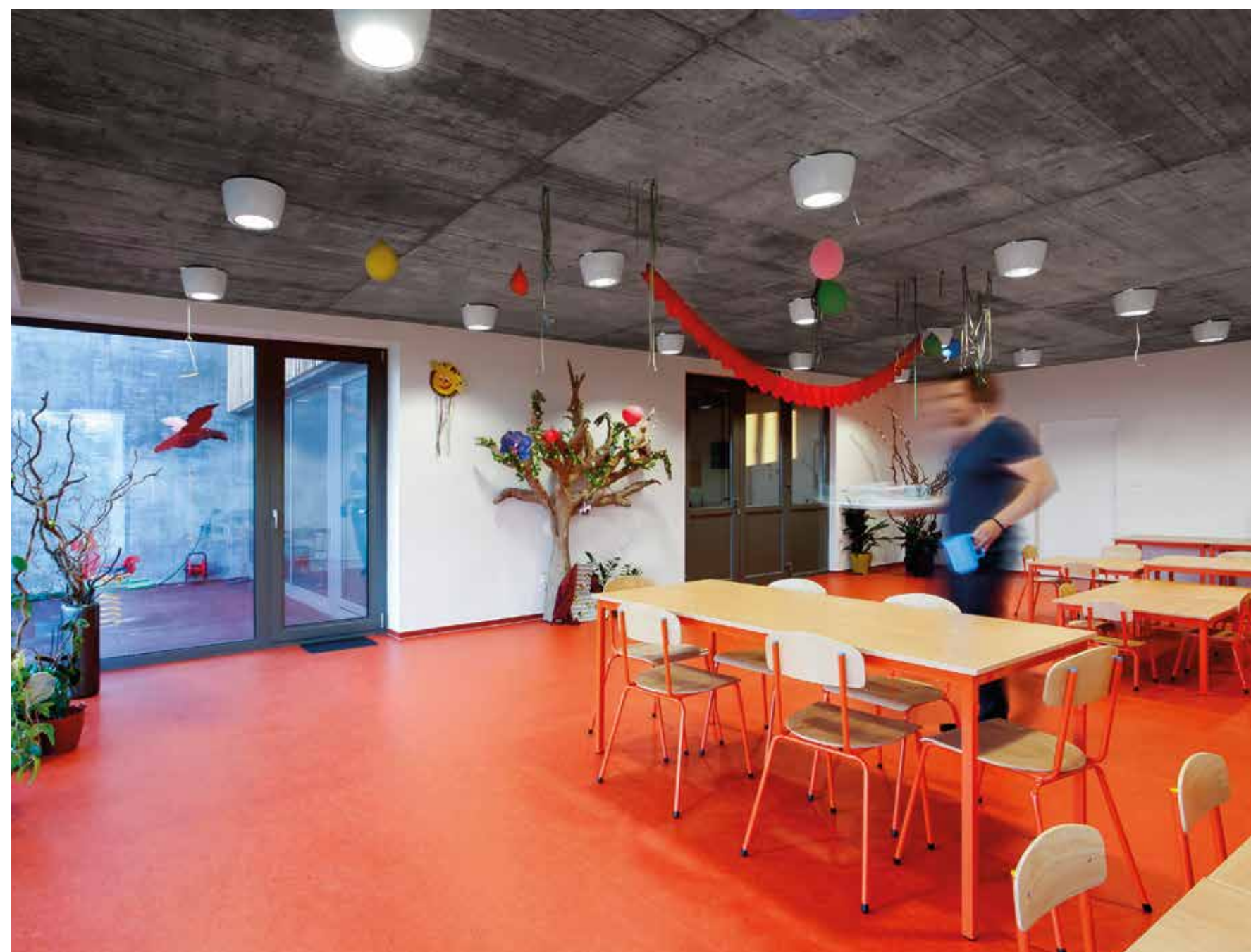
Zuzana Čerešňová

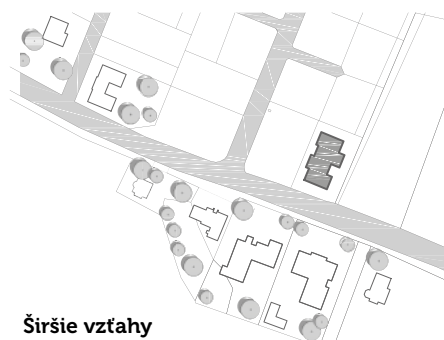

Literatúra:

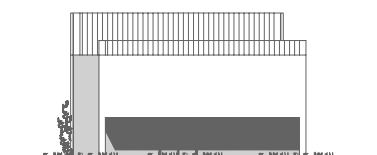
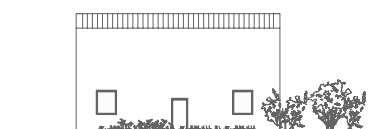
1. KONČEKOVÁ, Danica. Objekty školských budov a ich areálov – situácia na realitnom trhu na Slovensku. In *Nehnutelnosti a bývanie*. Roč. 8, č. 2 (2013), s. 65-70
2. „Children's Home / CEBRA“, 2014. ArchDaily. <<http://www.archdaily.com/570664/children-s-home-cebra/>>

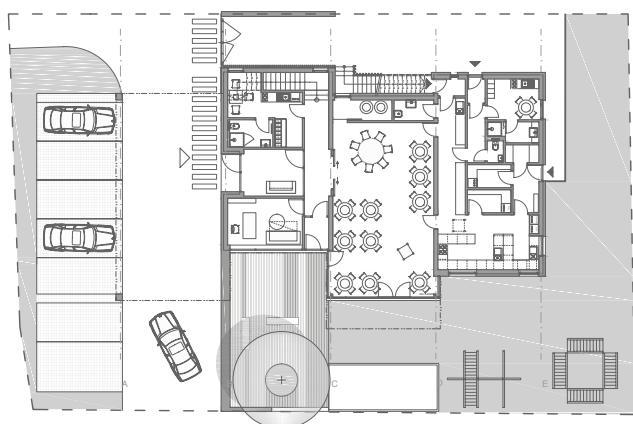

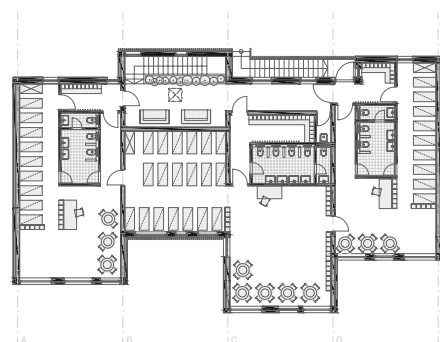
Širšie vzťahy

Pohľady

Pôdorys 1. np

Pôdorys 2. np

Materská škola, Limbach

Investor: TIGRE SK, s. r. o.

Autori: Martin Rezník, Matúš Polák, Juraj Makový

Projekt: 06. 2013 – 11. 2013, realizácia: 03. 2014 – 12. 2014

Plocha pozemku: 935 m², úžitková plocha: 580 m²Zastavaná plocha: 350 m², obštaný priestor: 2 250 m³

Stavebné náklady: cca 500 000 EUR

Foto: Tomáš Manina

www.architekti.sk

Martin Rezník

*1980 Liptovský Mikuláš *1978 Trenčín

°2004 FA STU Bratislava °2004 FA STU Bratislava

Matúš Polák

*1978 Trenčín

°2004 FA STU Bratislava

Juraj Makový

*1988 Martin

°2012 FA STU Bratislava

Pri realizácii objektu boli použité podlahy z prírodného linolea Tarkett,
www.tarkett.sk. (s. 7)

Pri realizácii objektu bola použitá fasádna tenkovrstvová omietka Baumit SilikatTop.